Profion Darllen Cenedlaethol

DARLLEN
CB6

Enw cyntaf ______________________

Cyfenw ______________________

Ysgol YSGOL CYMERAU

Dosbarth ______________________

Dyddiad geni ( )( ) ( )( ) ( )( )( )( )

Dyddiad y prawf ( )( ) (0)(5) (2)(0)(1)(8)

Cyfanswm y sgôr ( ) (uchafswm 37)

165138

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Cwestiynau ymarfer

Yn y llyfryn hwn, mae nifer o gwestiynau i chi eu hateb mewn ffyrdd gwahanol. Dyma rai cwestiynau ymarfer a fydd yn dangos i chi sut i ateb y gwahanol gwestiynau sydd yn y prawf. Bydd y cyfarwyddiadau'n dweud wrthoch chi beth i'w wneud. I ddechrau, darllenwch y darn darllen sydd yn y bocs isod.

Bore dydd Llun oedd hi ond doedd Catrin ddim yn gorfod codi'n gynnar i fynd i'r ysgol heddiw. Roedd Catrin wedi gosod ei chloc larwm i'w deffro am naw o'r gloch. Pan ganodd cloch y cloc yn swnllyd, agorodd ei llygaid i weld golau'r haul yn disgleirio'n gryf drwy ffenest ei hystafell. Ar ôl deng munud o ddiogi, cododd Catrin yn araf ac aeth i lawr y grisiau i gael brecwast. Roedd ei mam wedi gwneud wy wedi'i ferwi a thôst gyda diod o sudd oren oer iddi. Ar ôl bwyta'i brecwast, penderfynodd ffonio Elin a Dafydd, ei ffrindiau, i ofyn iddyn nhw ddod draw i'w thŷ yn y prynhawn i wrando ar gerddoriaeth ac i gael sgwrs. Roedd rhaid iddi hi fynd i wisgo wedyn a rhoi bwyd i Pero y ci cyn mynd ag e am dro i'r parc. Meddyliodd wrthi hi ei hun, gan wenu, peth braf ydy cael gwyliau haf!

a Pwy wnaeth Catrin ffonio?

Ticiwch **2**.

ei mam	☐	Elin	☐
Pero	☐	Dafydd	☐

Awgrym: Gwiriwch sawl ateb sydd ei angen.

YSGOL CYMERAU

b Edrychwch ar y testun yn y bocs isod.

Tanlinellwch 2 air sy'n dangos nad oedd Catrin ar frys y bore hwnnw.

Awgrym: Gwiriwch sawl gair sydd angen ei danlinellu.

Ar ôl deng munud o ddiogi, cododd Catrin yn araf ac aeth i lawr y grisiau i gael brecwast.

Awgrym: Os ydych chi'n gwneud camgymeriad ac eisiau newid eich ateb, dylech chi ddileu'r ateb cyntaf yn llwyr cyn tynnu llinell newydd.

c **Dewiswch a chopïwch 2** air sy'n dweud beth gafodd Catrin i'w fwyta.

Awgrym: Dylech chi edrych eto ar y stori i ddod o hyd i'r atebion.

1. ______________________

2. ______________________

ch Ticiwch **cywir** neu **anghywir** ar gyfer pob brawddeg.

	Cywir	Anghywir
Cododd Catrin yn syth ar ôl clywed y cloc larwm.		
Roedd hi'n fore braf o haf.		
Gwisgodd Catrin yn syth ar ôl codi o'r gwely.		

d Rhowch y digwyddiadau isod yn eu trefn, o 1 i 4, i ddangos beth wnaeth Catrin ar ôl i'r cloc larwm ganu.

Mae un wedi'i wneud yn barod i chi.

mynd â Pero y ci am dro ☐

codi o'r gwely [1]

cerdded i lawr y grisiau ☐

ffonio ei ffrindiau ☐

YSGOL CYMERAU

dd Tynnwch **3** llinell i gysylltu'r geiriau â'r disgrifiadau.

sudd oren	disgleirio'n gryf
cloc larwm	swnllyd
golau'r haul	oer

STOPIWCH

Arhoswch am ganiatâd cyn dechrau gweithio ar dudalen 4.

Yn y llyfryn hwn mae tri darn i chi eu darllen a bydd angen i chi ateb cwestiynau ar bob un. Darllenwch y darn cyntaf yn ofalus CYN dechrau ateb y cwestiynau ar y darn. Yna darllenwch yr ail ddarn yn ofalus CYN ateb y cwestiynau ac yn y blaen.

Dylech chi weithio drwy'r llyfryn, hyd at ddiwedd tudalen 15, gan stopio pan fydd rhywun yn dweud wrthoch chi am wneud hynny. Cewch gyfeirio at y testun pan fydd angen.

Mae gennych chi hyd at 60 munud i wneud y prawf.

Ymarfer corff a bwyta'n iach

Beth ydych chi'n hoffi ei wneud yn eich amser hamdden?
Efallai eich bod yn hoffi rygbi, pêl-droed, hoci, marchogaeth, nofio neu redeg. Mae pob math o weithgareddau corfforol yn dda i ni!

Ar ras i bobman!
Mae nifer o glybiau rhedeg yn trefnu gweithgareddau i bob oed – gallwch fynd gyda'ch teulu neu gyda'ch ffrindiau. Mae clybiau fel hyn yn boblogaidd iawn ac yn aml mae hyd y rasys sydd wedi'u trefnu yn amrywio – gall plant o 7 i 12 oed redeg 1km ond mae disgwyl i oedolyn redeg 5km, 10km neu fwy!

Blog Mari – aelod o Glwb Rhedeg y Cwm
Dydd Sadwrn, 3 Mawrth – Es i i'r clwb yn gynnar heddiw. Roedd ras hwyl wedi'i threfnu ar gyfer yr aelodau iau. Hyd y ras oedd un filltir (tua 1500m). Doeddwn i ddim wedi ennill ond nid fi oedd yr olaf chwaith! Rhagor o ymarfer amdani!

Dydd Mercher, 7 Mawrth – Sesiwn ymarfer yn y clwb. Gweithio'n galed! Ras arall mewn llai na phythefnos.

Dydd Sul, 18 Mawrth – Ras hwyl arall heddiw ar lwybrau drwy'r goedwig. Ces i amser gwych ac ennill yr ail wobr!

Beth yw gwerth ymarfer corff?
- cadw'n heini
- cadw'r galon yn iach
- cryfhau'r cyhyrau a'r esgyrn
- cynyddu egni'r corff
- mae'n gymorth i gysgu'n dda drwy'r nos

YSGOL CYMERAU

Bwyta'n iach
Er mwyn cadw'n iach, rhaid inni ystyried ein deiet hefyd. Mae angen i blant fwyta amrywiaeth o fwydydd iach gan gynnwys protein, carbohydradau, fitaminau a mwynau. Ar y Plât Bwyta'n Iach fe welwch y mathau o fwydydd sydd eu hangen i greu deiet cytbwys.

Mae angen braster ond nid yw'n anodd ei gael. Dylid dewis bwydydd braster isel neu gyda llai o siwgr ynddyn nhw. Mae siwgr yn difetha ein dannedd. Mae'n bwysig gofalu amdanyn nhw!

Mae'n bwysig ein bod ni'n yfed digon i gadw'r corff yn iach. Pan fo'r tywydd yn boeth, mae angen mwy o hylif ar y corff. Mae angen tua 1.5 i 2 litr o hylif bob dydd ar y corff. Dŵr yw'r hylif gorau i'w yfed. Gall yfed digon o ddŵr:

- ein helpu i ganolbwyntio
- gwella ein perfformiad mewn chwaraeon
- atal cur pen*.

*cur pen - pen tost

Plât Bwyta'n Iach

1 **Dewiswch** a **chopïwch** is-bennawd sy'n sôn am gyflymder.

____

1 — 1m

2 Yn ôl y darn, mae hyd y rasys sydd wedi'u trefnu yn amrywio. Gall plant redeg . . .

Ticiwch **1**.

- 1km. ☐
- 2km. ☐
- 3km. ☐
- 4km. ☐

2 — 1m

3 Yn ôl y darn, byddai disgwyl i oedolion redeg o leiaf . . .

Ticiwch **1**.

- 3km. ☐
- 4km. ☐
- 5km. ☐
- 6km. ☐

YSGOL CYMERAU

3 — 1m

4 Edrychwch ar ran o flog Mari yn y bocs isod.

Tanlinellwch 1 gair sy'n dangos safle Mari yn y ras.

> Dydd Sul, 18 Mawrth – Ras hwyl arall heddiw ar lwybrau drwy'r goedwig. Ces i amser gwych ac ennill yr ail wobr!

4 — 1m

trosodd

CYFANSWM — 4m

5 Tynnwch **4** llinell i orffen pob brawddeg am ddŵr. Mae un wedi'i wneud yn barod i chi.

Gall dŵr	yw'r hylif gorau i'w yfed.
Mae'n bwysig yfed	angen 1.5 i 2 litr o hylif.
Mewn tywydd poeth	atal cur pen.
Mae'r corff	dŵr i gadw'r corff yn iach.
Dŵr	mae angen mwy o hylif.

5
2m

6 Edrychwch ar y testun yn y bocs.

Tanlinellwch 1 gair sy'n disgrifio'r mathau o fwyd rydym yn eu bwyta.

> Er mwyn cadw'n iach, rhaid inni ystyried ein deiet hefyd.

YSGOL CYMERAU

6
1m

7 Tynnwch **3** llinell i ddangos effaith y pethau hyn ar y corff.

siwgr	cadw'r galon yn iach
dŵr	difetha dannedd
ymarfer corff	ein helpu i ganolbwyntio

7
1m

8 Rhowch ddigwyddiadau blog Mari yn eu trefn, o 1 i 5.
Mae un wedi'i wneud yn barod i chi.

sesiwn ymarfer yn y clwb	☐
ras hwyl i'r aelodau iau	☐
ennill yr ail wobr	☐
mynd i'r clwb yn gynnar	1
ras hwyl ar lwybrau drwy'r goedwig	☐

8
1m

9 Yn ei blog, mae Mari'n dangos i ni ei bod hi . . .

Ticiwch **2.**

yn bositif ac yn frwdfrydig.	☐
yn drist pan fydd hi ddim yn ennill.	☐
wedi cael llond bol ar yr holl ymarfer.	☐
yn barod iawn i wneud ymdrech.	☐
yn flinedig.	☐

9
1m

YSGOL CYMERAU

trosodd

CYFANSWM
6m

Antur yn y coed!

O Goed Moel Famau yn y Gogledd i lawr i Barc Coedwig Afan yn y De, fe allwn ymweld â choedwigoedd ar draws Cymru. O feicio mynydd mentrus i fynd am dro hamddenol mewn coedwig, mae gan goedwigoedd Cymru lwybrau a gweithgareddau at ddant pawb.

Canolfannau ymwelwyr

Canolfan Ymwelwyr Garwnant, ger Merthyr Tudful yng ngwaelod Bannau Brycheiniog.	**Canolfan Coed y Brenin**, wyth milltir i'r gogledd o Ddolgellau.
Yma mae: • canolfan wybodaeth • caffi newydd • cyfleusterau addysg • lleoedd chwarae a llwybrau pos anifeiliaid • llwybrau beicio mynydd • digwyddiadau tymhorol.	Yma mae: • caffi gyda golygfeydd o'r mynyddoedd • antur gwifrau uchel • lleoedd chwarae a llwybrau pos anifeiliaid • llwybrau beicio mynydd • beiciau i'w llogi.

Beicio mynydd

Mae digonedd o leoedd mewn nifer o goedwigoedd yng Nghymru i ddechreuwyr a beicwyr profiadol feicio mynydd. Mae yna drac sgiliau arbennig ym Mwlch Nant yr Arian, ger Aberystwyth. Yno, mae cyfle i bobl o bob oed ymarfer eu techneg cyn mentro ar y llwybrau hir.

Ond cofiwch: **Gwisgwch helmed bob tro!**

Ralio ceir

Mae cystadleuwyr Rali Cymru GB yn dilyn llwybr trwy goedwigoedd Cymru. Daw gyrwyr o bedwar ban byd i gystadlu. Mae apêl y rali wedi lledaenu gyda theuluoedd yn mwynhau'r profiad o wylio'r ceir, ac mae sêr y byd ralio ar gael i bawb gyfarfod â nhw. Mae'r rali yn cael ei darlledu ar y teledu yn fyd-eang sy'n ffordd wych o dynnu sylw at Gymru!

Y coedwigoedd glaw

Ymhell bell i ffwrdd
mae 'na fyd hud
yn llawn symud a lliw
yn llawn lledrith.

Coed tal
yn gewri toreithiog,
a'u dail yn hapus o wyrdd
yn ymbarél
dros y bywyd islaw.

Adar llachar
fel smotiau paent
yn tasgu blith draphlith
drwy'r brigau,
a'u trydar yn ddi-stop.

Creaduriaid
yn gwau drwy'r llwyni,
i greu tapestri
o fywyd gwyllt,
yn hela
yn neidio
yn llusgo
yn byw
yn y byd hud
ymhell bell i ffwrdd.

Ruth Pritchard

1 Sawl milltir i'r gogledd o Ddolgellau mae Canolfan Coed y Brenin?

Ticiwch **1**.

- 10 milltir ☐
- 8 milltir ☐
- 15 milltir ☐
- 6 milltir ☐

1 (1m)

2 Ble allwch chi weld trac sgiliau arbennig ar gyfer beicio mynydd?

Ticiwch **1**.

- ger Abertawe ☐
- ger Aberystwyth ☐
- ger Abergele ☐
- ger Aberaeron ☐

2 (1m)

3 Ticiwch **cywir** neu **anghywir** ar gyfer pob brawddeg.

YSGOL CYMERAU

	Cywir	Anghywir
Mae Canolfan Ymwelwyr Garwnant ger Merthyr Tudful.		
Mae Canolfan Coed y Brenin 20 milltir o Ddolgellau.		
Gallwn ymarfer sgiliau beicio mynydd ym Mwlch Nant yr Arian.		
Does dim coedwigoedd yn ne Cymru.		
Dydy plant ddim yn cael beicio mynydd mewn coedwigoedd.		

3 (2m)

4 Tynnwch **4** llinell i ddangos ble mae'r mannau hyn. Mae un wedi'i wneud yn barod i chi.

Moel Famau	Bannau Brycheiniog
Parc Coedwig Afan	ger Aberystwyth
Canolfan Ymwelwyr Garwnant	gogledd Cymru
Bwlch Nant yr Arian	de Cymru
Canolfan Coed y Brenin	wyth milltir o Ddolgellau

(Parc Coedwig Afan — de Cymru)

4 (2m)

trosodd

CYFANSWM 6m

5 Yn ôl y darn, beth mae'n rhaid i chi ei gofio cyn mynd i feicio mynydd?

Ticiwch **1**.

- bwyta cinio ☐
- yfed dŵr ☐
- gwisgo helmed ☐
- prynu tocyn ☐

5 — 1m

6 Edrychwch ar y darn am ralio ceir.

Ticiwch **cywir** neu **anghywir** ar gyfer pob brawddeg.

	Cywir	**Anghywir**
Daw'r gyrwyr o bedwar ban byd.		
Mae ralio'n apelio at deuluoedd.		
Mae sêr y byd ralio yn cystadlu.		
Dydy ralio ddim yn cael ei ddarlledu.		
Dydy'r rali ddim yn dilyn llwybr trwy goedwigoedd Cymru.		

6 — 2m

YSGOL CYMERAU

7 Yn ôl y darn, beth allwch chi ei wneud yn y coedwigoedd?

Ticiwch **3**.

- mynd am dro hamddenol ☐
- hela ☐
- gwylio Rali Cymru GB ☐
- llogi beiciau ☐
- gwersylla ☐

7 — 1m

8 Mae'r gerdd yn sôn am . . .

Ticiwch **2**.

- adar. ☐
- pethau byw yn y coedwigoedd. ☐
- rhywun yn ymweld â'r coedwigoedd. ☐
- coedwigoedd Cymru. ☐

8 — 1m

9 **Dewiswch** a **chopïwch 1** gair o'r gerdd sy'n dweud beth mae'r dail gwyrdd yn ei greu dros y bywyd islaw.

____

9 — 1m

10 Tynnwch **3** llinell i ddangos beth sy'n cael ei ddisgrifio.

fel smotiau paent	dail
yn hapus o wyrdd	creaduriaid
tapestri o fywyd gwyllt	adar llachar

10 — 1m

11 Edrychwch ar y testun yn y bocs isod.

Tanlinellwch 1 gair sy'n dangos sut mae'r creaduriaid yn symud.

> Creaduriaid yn gwau drwy'r llwyni, i greu tapestri o fywyd gwyllt . . .

11 — 1m

12 Pa ddarn o'r gerdd sy'n disgrifio'r adar yn gwneud llawer o sŵn?

YSGOL CYMERAU

Ticiwch **1.**

- yn llawn symud a lliw ☐
- yn llawn lledrith ☐
- a'u trydar yn ddi-stop ☐
- i greu tapestri o fywyd gwyllt ☐

12 — 1m

13 Dyma gopi o'r testun. Labelwch bob saeth i ddangos beth yw cynnwys pob rhan.

A – pwyntiau bwled ☐

B – is-bennawd ☐

C – prif bennawd ☐

Ch – cerdd ☐

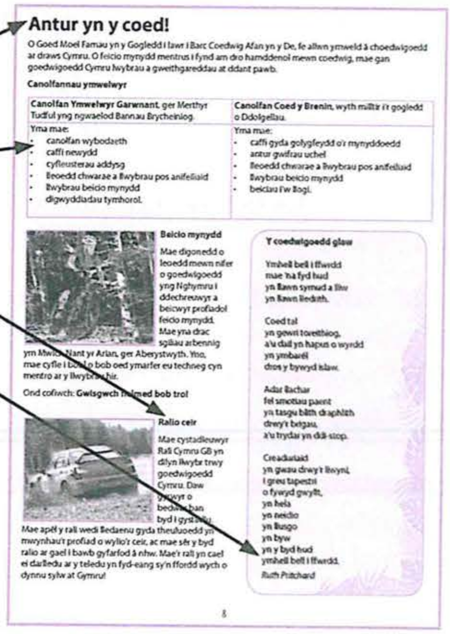

Antur yn y coed!

O Goed Moel Famau yn y Gogledd i lawr i Barc Coedwig Afan yn y De, fe allwn ymweld â choedwigoedd ar draws Cymru. O feicio mynydd mentrus i fynd am dro hamddenol mewn coedwig, mae gan goedwigoedd Cymru lwybrau a gweithgareddau at ddant pawb.

Canolfannau ymwelwyr

Canolfan Ymwelwyr Garwnant, ger Merthyr Tudful yng ngwaelod Bannau Brycheiniog.	**Canolfan Coed y Brenin**, wyth milltir i'r gogledd o Ddolgellau.
Yma mae: • canolfan wybodaeth • caffi newydd • cyfleusterau addysg • lleoedd chwarae a llwybrau pos anifeiliaid • llwybrau beicio mynydd • digwyddiadau tymhorol.	Yma mae: • caffi gyda golygfeydd o'r mynyddoedd • antur gwifrau uchel • lleoedd chwarae a llwybrau pos anifeiliaid • llwybrau beicio mynydd • beiciau i'w llogi.

Beicio mynydd

Mae digonedd o leoedd mewn nifer o goedwigoedd yng Nghymru i ddechreuwyr a beicwyr profiadol feicio mynydd. Mae yna drac sgiliau arbennig ym Mwlch Nant yr Arian, ger Aberystwyth. Yno, mae cyfle i bobl o bob oed ymarfer eu techneg cyn mentro ar y llwybrau hir.

Ond cofiwch: **Gwisgwch helmed bob tro!**

Ralio ceir

Mae cystadleuwyr Rali Cymru GB yn dilyn llwybr trwy goedwigoedd Cymru. Daw gyrrwyr o bedwar ban byd i gystadlu. Mae apêl y rali wedi lledaenu gyda theuluoedd yn mwynhau'r profiad o wylio'r ceir, ac mae sêr y byd ralio ar gael i bawb gyfarfod â nhw. Mae'r rali yn cael ei darlledu ar y teledu yn fyd-eang sy'n ffordd wych o dynnu sylw at Gymru!

Y coedwigoedd glaw

Ymhell bell i ffwrdd
mae 'na fyd hud
yn llawn symud a lliw
yn llawn lledrith.

Coed tal
yn gewri toreithiog,
a'u dail yn hapus o wyrdd
yn ymbarél
dros y bywyd islaw.

Adar llachar
fel smotiau paent
yn tasgu bîth draphlîth
drwy'r brigau,
a'u trydar yn ddi-stop.

Creaduriaid
yn gwau drwy'r llwyni,
i greu tapestri
o fywyd gwyllt,
yn hela
yn neidio
yn llusgo
yn byw
yn y byd hud
ymhell bell i ffwrdd.

Ruth Pritchard

8

13 — 1m

CYFANSWM — 10m

trosodd

Dail a gwreiddiau

Un diwrnod yn yr haf, gorweddai buwch goch a buwch ddu o dan dderwen fawr. Roedd yn ddiwrnod poeth a thywynnai'r haul ar y caeau a'r coed. Roedd y ddwy yn cnoi eu cil yn freuddwydiol gan ysgwyd eu cynffonnau ambell waith i anfon y gwybed i ffwrdd.

"Mae hi'n braf yma," meddai'r fuwch ddu.
"M-mmmm!" atebodd y fuwch goch yn gysglyd.

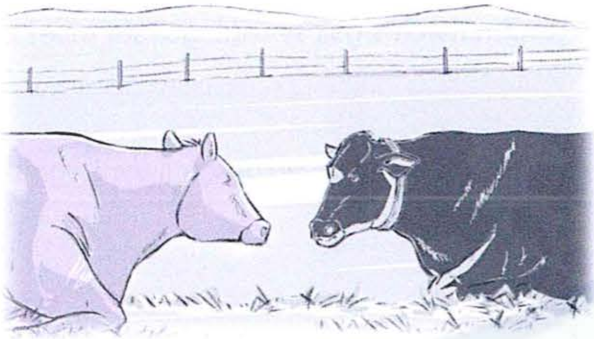

"Fe ddylen ni fod yn ddiolchgar i'r dail am roi cysgod i ni," meddai'r fuwch ddu. "Byddai'n ddrwg iawn arnon ni heb y dail yn yr haf ac yn ddrwg ar y goeden hefyd. Wyt ti'n cofio'r olwg noeth a llwm oedd arni yn y gaeaf? Pethau hyll yw coed heb ddail. Dail sy'n gwneud y wlad yn brydferth yn yr haf. Byddai ar ben ar yr adar heb y dail. Ble allen nhw guddio'u nythod heb ddail ar y coed?"

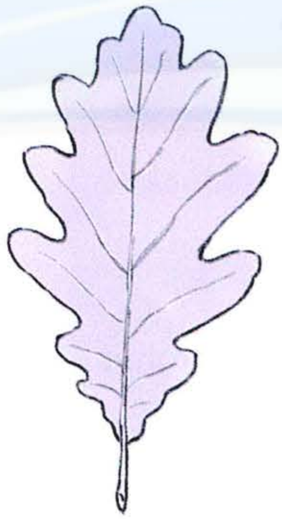

Gwrandawai'r boncyff mawr ar y fuwch a theimlodd yn ddig. Beth oedd y fuwch yn meddwl wrth ddweud mai'r dail oedd rhan bwysicaf y goeden?

Y boncyff a'r canghennau oedd y rhannau pwysicaf! Yn y boncyff mawr tew roedd nerth y goeden. Pan fyddai'r gwynt yn chwythu'n gryf o'r gorllewin, y boncyff oedd yn sefyll tra oedd y dail yn cael eu chwythu i'r llawr. Ac er ei fod e'n hen iawn, roedd mor gryf ag erioed.

A dyna'r canghennau wedyn. Mae'n wir bod rheini'n plygu pan chwythai'r gwynt yn gryf, ond anaml iawn y byddai un ohonyn nhw'n torri. Yn yr hydref, byddai'r dail yn crino ac erbyn y gaeaf, bydden nhw i gyd wedi marw. Ond byddai'r boncyff a'r canghennau'n aros, er y gwynt a'r glaw, nes daw gwanwyn arall.

Roedd gwreiddiau'r goeden fawr hefyd wedi clywed beth ddywedodd y fuwch.

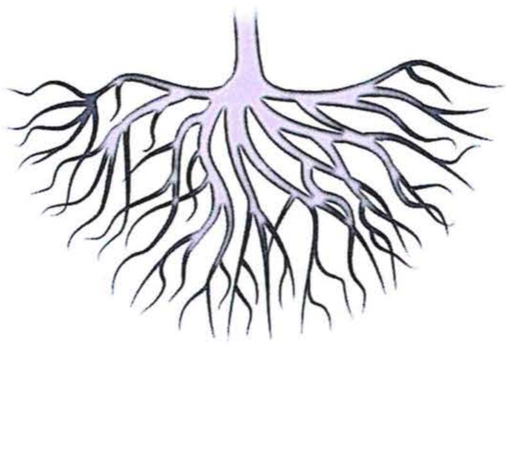

"Y dail, yn wir!" sibrydodd y gwreiddiau wrth ei gilydd. "Nid y dail yw rhan bwysicaf y goeden. Ac nid y canghennau chwaith, na'r boncyff anferth. Na! Ni, y gwreiddiau, yw'r rhan bwysicaf. Ni sy'n gwthio ein bysedd i'r pridd i edrych am fwyd i'r goeden. Ni sy'n gyrru'r bwyd i fyny drwy'r boncyff i'r brigau a'r dail. Byddai'r goeden wedi marw ers tro oni bai ein bod ni'n gweithio mor galed. O na! Ni sy'n bwysig. Dydyn ni ddim yn hardd fel y dail nac yn gryf fel y boncyff. Rydyn ni'n gweithio yn y tywyllwch dan y ddaear. Felly, does neb yn meddwl amdanon ni o gwbl!"

1 Ar ddechrau'r stori, beth mae'r ddwy fuwch yn ei wneud?

Ticiwch **1**.

cysgu ☐
cerdded ☐
gorwedd ☐
rhedeg ☐

1 — 1m

2 Sut mae'r ddwy fuwch yn cnoi eu cil?

Ticiwch **1**.

yn gysglyd ☐
yn ddiolchgar ☐
yn freuddwydiol ☐
yn ddigalon ☐

2 — 1m

3 Edrychwch ar y testun yn y bocs isod.

YSGOL CYMERAU

Tanlinellwch 1 gair sy'n dweud beth sy'n digwydd i'r canghennau bob tro y bydd hi'n wyntog.

> A dyna'r canghennau wedyn. Mae'n wir bod rheini'n plygu pan chwythai'r gwynt yn gryf, ond anaml iawn y byddai un ohonyn nhw'n torri.

3 — 1m

4 Tynnwch **3** llinell i ddangos pam mae pob rhan o'r goeden yn bwysig.

dail	yn rhoi nerth
boncyff	yn rhoi cysgod
gwreiddiau	yn rhoi bwyd i'r goeden

4 — 1m

trosodd

CYFANSWM — 4m

5 Tynnwch **3** llinell i ddangos sut mae pob rhan o'r goeden yn cael ei disgrifio yn y testun.

dail	yn hardd
boncyff	yn weithgar
gwreiddiau	yn gryf

5 1m

6 Yn ôl y darn, pwy sy'n sibrwd?

	Ticiwch **1**.
y ddwy fuwch	☐
y gwreiddiau	☐
y dail	☐
y boncyff	☐

6 1m

7 Edrychwch ar y testun yn y bocs isod.

YSGOL CYMERAU

Tanlinellwch 2 ansoddair sy'n disgrifio'r coed heb ddail yn y gaeaf.

> Byddai'n ddrwg iawn arnon ni heb y dail yn yr haf ac yn ddrwg ar y goeden hefyd. Wyt ti'n cofio'r olwg noeth a llwm oedd arni yn y gaeaf?

7 1m

8 Ticiwch **cywir** neu **anghywir** ar gyfer pob brawddeg.

	Cywir	**Anghywir**
Mae'r dail yn rhoi cysgod i'r ddwy fuwch.		
Mae nerth yn y boncyff mawr tew.		
Mae'r dail yn crino yn y gaeaf.		
Mae'r gwreiddiau'n rhoi bwyd i'r brigau a'r dail.		
Mae'r boncyff yn diolch i'r gwreiddiau am eu gwaith caled.		

8 2m

9 Rhowch yr wybodaeth yn y drefn mae'n ymddangos yn y stori, o 1 i 4.
Mae un wedi'i wneud yn barod i chi.

Y gwreiddiau'n dweud eu bod yn gweithio'n galed.	☐
Dwy fuwch yn mwynhau'r tywydd.	1
Y boncyff yn teimlo'n ddig.	☐
Un fuwch yn canmol y dail.	☐

9
1m

10 Darllenwch y darn isod. Sut mae'r awdur yn dangos bod y gwreiddiau wedi colli eu tymer yma?

> Na! Ni, y gwreiddiau, yw'r rhan bwysicaf. Ni sy'n gwthio ein bysedd i'r pridd i edrych am fwyd i'r goeden. Ni sy'n gyrru'r bwyd i fyny drwy'r boncyff i'r brigau a'r dail. Byddai'r goeden wedi marw ers tro oni bai ein bod ni'n gweithio mor galed. O na! Ni sy'n bwysig.

YSGOL CYMERAU

Ticiwch **2**.

Ailadrodd y gair 'ni' sawl gwaith.	☐
Disgrifio'r brigau a'r dail.	☐
Dweud bod gan y gwreiddiau fysedd.	☐
Defnyddio ebychnod ar ôl 'Na!'	☐

10
1m

Diwedd y prawf. Gwiriwch eich gwaith.

CYFANSWM
7m

YSGOL CYMERAU

Diolchiadau

'Dail a gwreiddiau' addaswyd o *Llyfrau Darllen Newydd: Llyfr 2* gan T. Llew Jones (Gomer, 1996)

'Y fforestydd glaw' gan Ruth Pritchard o *Byd Gwyrdd* gan Myrddin ap Dafydd (Gwasg Carreg Gwalch, 2011)

Mae'r testunau hyn wedi eu cynnwys yn y prawf hwn at ddibenion yr arholiad yn unig yn unol ag Adran 32(3) y Ddeddf Hawlfraint, Dyluniadau a Phatentau 1988. Nid oes cais wedi ei wneud na hawl wedi ei roi ar gyfer unrhyw hawlfraint arall.

© Hawlfraint y Goron 2018